РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТО И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

Закон за изменение и допълнение на Търговския закон

§ 1. В чл. 608 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"Чл. 608 (1) Неплатежоспособен е търговец, който не е в състояние да изпълни изискуемо парично задължение, породено от или отнасящо се до търговска сделка, или публичноправно задължение към държавата и общините, свързано с търговската му дейност, или задължение от частно държавно вземане."

2. Създава се алинея 4 със следното съдържание:

"(4) Началната дата на неплатежоспособността е определената от съда дата, но не повече от три години преди деня на подаване на молбата."

§ 2. В чл. 646 се правят следните изменения и допълнения:

1. В заглавието думата "Нищожност" се заменя с "Недействителност".

2. Алинеи 2 и 3 се изменят така:

"(2) Освен в предвидените от закона случаи могат да бъдат обявени за недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността следните действия и сделки, ако са извършени от

длъжника след началната дата на неплатежоспособността, съответно свръхзадължеността, но не по-рано от една година преди подаването на молбата за откриване на производството по несъстоятелност или в периода между нейното подаване и датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност:

1. изпълнение на парично задължение, чийто падеж не е настъпил, независимо от начина на изпълнение, освен ако кредиторът е изпълнил насрещното задължение едновременно с или след изпълнението на паричното задължение;

Точки 2, 3 и 4 се запазват.

(3) Ако кредиторът е свързано с длъжника лице, срокът преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност по ал. 2 е двугодишен."

3. Създават се алинеи 4 и 5 със следното съдържание:

"(4) Действията и сделките по ал. 2 могат да бъдат обявени за недействителни, ако при разпределение по чл. 722 кредиторът би получил по-малко, отколкото ако действието или сделката не бъдат обявени за недействителни.

(5) Предходните алинеи не се прилагат в случаи на изпълнение от длъжника на публични вземания."

§ 3. Чл. 649 се изменя така:

"Предявяване на отменителен иск”

Чл. 649 (1) Иск по чл. 645, 646 и 647 по този закон и по чл. 135 от Закона за задълженията и договорите може да предяви синдикът, а при негово бездействие - всеки кредитор на несъстоятелността, в едногодишен срок от откриване на производството, съответно от момента на обявяване на решението по чл. 632, ал. 2. В тези случаи кредиторът може да предяви и обусловените от исковете по предходното изречение осъдителни искове за

попълване на масата на несъстоятелността. Когато искът се предяви от кредитор, съдът служебно конституира синдика като съищец. Ако прихващането е извършено след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, срокът по изречение първо тече от извършването на прихващането.

(2) В производството по обявяване на недействителност на сделка или на действие презумцията по чл. 135, ал. 2 от Закона за задълженията и договорите се прилага за всички свързани лица.

(3) Иск по чл. 645, 646 и 647 от този закон, както и иск по чл. 135 от Закона за задълженията и договорите, свързан с производството по несъстоятелност, се предявява пред съда по несъстоятелността."

Законът е приет от XLI Народно събрание на ..... 2012 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

МОТИВИ

към проектозакона за изменение на Търговския закон

В условията на достигнала огромни размери задлъжнялост между търговци, българските стопански субекти са все по-застрашени от нарастващия брой процедури по несъстоятелност и свързаните с това проблеми, породени от прилагането на чл. 646, ал. 2, т. 1 от Търговския закон на Република България.

Посочената разпоредба засяга неоправдано правата на третите лица, които са договаряли с длъжника. След обявяване на недействителността те биват осъждани да възстановят получената по договора цена. В това отношение съдебната практика може да бъде оспорвана, но за засегнатите лица са важни последиците от съществуващата съдебна практика, а не критичните анализи. Това налага да се направят законодателни промени, които да коригират уредбата, свързана с отменителните искове.

Според съдебната практика по тълкуването и прилагането на чл. 646, ал. 2, т. 1 от ТЗ извършеното от длъжника, обявен в несъстоятелност, изпълнение на парично задължение след началната дата на неплатежоспособността е нищожно. Съдът като тълкува буквално правната разпоредба приема, че е без значение дали сделката, по която е извършено плащането, води до намаляване на масата на несъстоятелността. Така също без значение остават последиците от самата сделка, т.е. няма значение дали чрез нея се увреждат интересите на кредиторите по несъстоятелността.

Предлаганото изменение се обосновава с правовия характер на държавата и с изискването за предвидимост в стопанския оборот и в правните сделки. Новата редакция се опира на два принципа: единият е презумцията за увреждане на масата на несъстоятелността при определяне на нищожност на сделки и действия; другият е - недействителност само на това изпълнение на парично задължение, чийто падеж не е настъпил.

Проекторазпоредбата на чл. 608, ал. 1 от ТЗ конкретизира и изяснява понятието неплатежоспособност в съответствие със съдържанието на това какво е търговски спор по чл. 365, т. 1 от Търговския закон. Ограничаването на началната

дата на неплатежоспособността, предвидено в ал. 2, създава необходимата правна сигурност. По този начин кредиторите ще бъдат стимулирани да са по-активни и своевременно да подават молби за откриване на производство по несъстоятелност.

Промяната на чл. 649 преодолява непълнота в закона. Тя предвижда при бездействие на синдика всеки кредитор на несъстоятелността да може да води всички отменителни искове, свързани с несъстоятелността, в т.ч. и по чл. 135 от ЗЗД. Предвижда се също възможност да се заведат и обосновените от успешно проведените отменителни искове осъдителни искове за връщане на даденото.

Приемането на предлагания законопроект е необходимо за подобряване на производството по несъстоятелност. Той дава възможност да се разграничат случаите, в които е увредена масата на несъстоятелността, от тези, в които е налице правомерно изпълнение на парични задължения. Това е в съответствие както с логиката на стопанската дейност, така и с преобладаващата уредба в страните от Европейския съюз. По този начин се осигуряват интересите на кредиторите, включително на държавата, без обаче да продължава сегашната правна несигурност по отношение на изрядните търговци. Като цяло предлаганите промени създават необходимата предвидимост и справедливост в производството по несъстоятелност. Затова Народното събрание - по икономически, финансови и правни мотиви следва да приеме законопроекта.

Вносители: